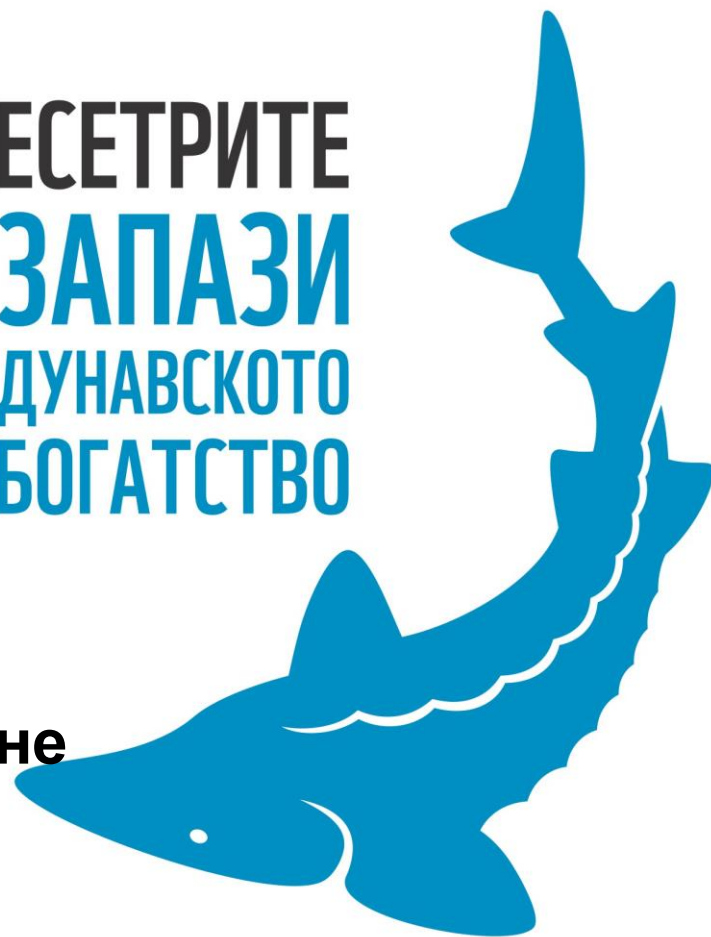

ЕСЕТРИТЕ ЗАПАЗИ ДУНАВСКОТО БОГАТСТВО

**Анализ на законодателството
свързано с опазване и ползване
на есетровите риби**

Конференция „Живот за дунавските есетри“,
26-27.09.2018 г.

Александър Бърдаров

Ключови институции и отговорности

Цели на проучването

Цел: осъвременяване на изготвения през 2012 г. “Анализ на нормативната уредба и политиките в България по отношение опазването и ползването на есетровите риби”, както и изследване и оценка на отговорностите на ключови институции.

Основни задачи:

- актуална диаграма на отговорните институции – работни взаимоотношение и компетенции;
- органиграма на всяка институция - акцент върху експертите занимаващи се с проблемите на есетрите;
- очертаване на пречките пред институциите и пропуските в нормативната уредба и препоръки.

Ключови институции и отговорности

Методика на проучването

- Настолен преглед на всички изменения и допълнения на закони и поднормативни актове направени след 2012 г.
- Преглед на публични документи (пр. устройствени правилници, уеб страници и др.).
- Анкетно проучване сред отговорните институции.
- Експертни консултации.

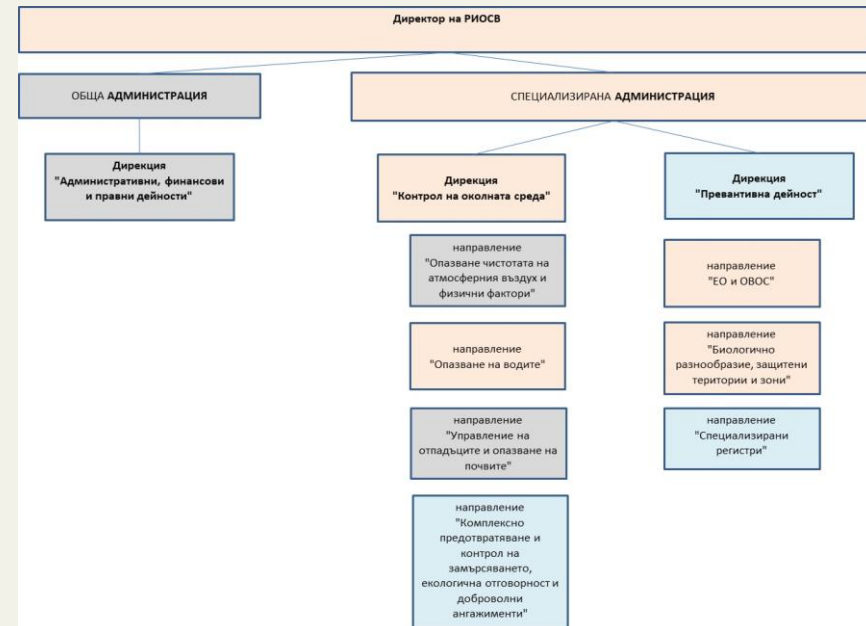
Ключови институции и отговорности

Отговорни институции

- МЗХГ + ИАРА, БАБХ и регионалните им структури
- МОСВ + РИОСВ, ИАОС
- Агенция „Митници“
- МВР + ГД Гранична полиция
- МТИТС + ИА „Морска администрация“

Други:

- Бесейнови дирекции
- Дирекции на природни паркове
- МВР – отдел Интерпол.

Ключови институции и отговорности

Международни конвенции и споразумения

Конвенции, насочени към даден географски регион - съдържат общи указания за неговото опазване:

- *Конвенция за опазване и използване на трансграничните водни течения и международните езера,*
- *Конвенция за сътрудничество при опазването и устойчивото използване на р. Дунав*
- *Конвенция за опазване на Черно море от замърсяване*

Конвенции, насочени към опазването на конкретни видове чрез използването на набор от специфични инструменти:

- *Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция);*
- *Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни (Бонска конвенция).*
- *Конвенцията за международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (CITES) – квоти, лицензиране, етикетиране*
- *Регионална стратегия за опазване и устойчиво управление на есетровите популации – България, Румъния, Сърбия и Черна гора, Украйна*

Ключови институции и отговорности

Нормативна уредба

Закон за биологичното разнообразие

- Определящо значение за опазването и устойчивото ползване на есетровите риби – 4 от 6-те цели са актуални;
- Шип и немска есетра – “защитени”; пъструга, моруна, руска есетра и чига под режим на “опазване и регулирано ползване”;
- Разработване на планове за действие;
- Регулиране на търговията с есетрови риби (по CITES)

- пренасяне през границите на страната, митнически надзор и контрол, регистрация, търговия на територията на страната, разпореждане с екземпляри отнети в полза на държавата

- регистрация на всички дейности по производството, преработката, пакетирането, препакетирането, износа и реекспорта на продукти от есетрови риби. Наредба за маркирането и етикетирането на екземпляри от видовете, в това число и на храни и изделия от тях.

Ключови институции и отговорности

Промени в нормативната уредба след 2012 г. - ЗБР

- Прецизиране на компетентния орган за издаване на писмено разрешение за изключения по забраните за видовете под режим на опазване и регулирано ползване (МЗХГ след съгласуване с МОСВ).
- Транспониран *Регламент (ЕС) № 1143/2014 относно предотвратяването и управлението на въвеждането и разпространението на инвазивни видове.*
- Изменения касаещи търговията с видове от Регламент 338/97
 - търговците са длъжни да издават фактура, в която задължително вписват номера и вида на документите издадени по CITES
 - номера и вида на маркировката на екземплярите, ако има такава.
- Прецизиране на разпоредбите касаещи процедурите по отнемане на екземпляри в полза на държавата. (респ. изменения в НАРЕДБА № 8 от 12.12.2003 г.).

Нова заповед за улов на есетрови риби (този път като правно основание е посочен ЗБР).

Ключови институции и отговорности

Нормативна уредба

Закон за рибарството и аквакултурите – Цели:

- устойчиво развитие на рибните ресурси, възстановяване и опазване на биологичното равновесие и обогатяване на разнообразието на рибните ресурси във водните екосистеми;
- развитие на стопанския и любителския риболов и аквакултурите;
- прилагане на правилата за отговорен риболов.

Регламентира:

- управление на рибарството и аквакултурите
- условията и реда за извършване на риболов – стопански и любителски
- аквакултурното производство
- мерки и дейности по опазване на рибните ресурси
- търговия и превоз на риба и други водни организми
- Контрол.

Ключови институции и отговорности

Промени в норм. уредба след 2012 г. - ЗРА

Опазване на есетровите популации

- Прецизирани са отговорностите на компетентните органи (МЗХГ и МОСВ) – пр. временни забрани за стопански и любителски риболов.
- (чл.30, ал.7) При извършване на разселване това да става само с екземпляри от видове риби и други водни организми с доказан местен произход. Използването за тази цел на неместни видове се извършва при спазване на условията и реда, определени в ЗБР.
- Отпада разпоредбата задължаваща лицата, които извършват стопански риболов в обектите държавна собственост, да ги зарибяват с оглед запазване на рибните популации.
- Изменени и допълнени разпоредби за извършване на улов с научноизследователски цели на видовете риби по приложение № 4 от ЗБР.

Ключови институции и отговорности

Промени в норм. уредба след 2012 г. - ЗРА

Контрол на риболова

- Разширяване на правомощията на служителите на ИАРА осъществяващи контрол:
 - задържане на правонарушители;
 - използване на технически средства и системи (за заснемане/ записване, моторни превозни средства със специализиран режим на движение), физическа сила и помощни средства;
 - възможност за проверка на плавателни средства, когато са спрени или са на котва; като в зоните за граничен или митнически контрол спирането и проверката се извършват съвместно с органите, компетентни за осъществяването му;
 - спиране със сигнал със стоп-палка и проверка на превозни средства на територията на съответната област, в която се намира водният обект, който контролират (чл.54 (8) – Наредба).
- ИАРА да поддържа и регистър на лицата извършващи стопански риболов.

Ключови институции и отговорности

Промени в норм. уредба след 2012 г. - ЗРА

Контрол на риболова

Хипотетични:

- в чл. 17 вече са конкретизирани обектите за извършване на стопански риболов (пр. р. Дунав и Черно море) както и на лицата, които могат да го извършват;
- процедурни промени по отношение издаването на разрешителни за стопански риболов в т.ч. и по отношение на изискванията за водене на риболовен дневник;
- промени в процедурите за получаване на разрешително за стопански риболов със специализирани уреди;
- нови разпоредби в процедурите за издаване на разрешителни за улов на квотиран вид риба;
- правомощия на изпълнителният директор на ИАРА да налага временни забрани за извършване на риболов за даден воден обект при настъпване на нетипични атмосферни условия и други обстоятелства, застрашаващи рибните ресурси и техните местообитания;

Ключови институции и отговорности

Промени в норм. уредба след 2012 г. - ЗРА

Аквакултура – задължения на лицата

- чл. 25 е прецизиран от гледна точка необходимостта от регистрация на лицата, които развъждат и отглеждат риба, като регистрацията става на база определяне на лимити за обема на производството, необходимите площи за рибностопанска дейност и задължения за промяна на мястото на техническите съоръжения през определен период.
- Във водните обекти да се определят аварийни зони, които да служат за преместване на съоръженията за аквакултури.
- За вписване в регистъра лицата следва да притежават съответните разрешителни по Закона за водите, решение по глава шеста от Закона за опазване на околната среда или разрешение по чл. 67, ал. 2 от Закона за биологичното разнообразие, а когато техническите съоръжения са във водите на Черно море - и съгласувателни скици с ИА «Морска администрация».

Подаване към ИАРА на справка произведената и продадената през предходната година риба и други водни организми по възраст, видове и количества.

Ключови институции и отговорности

Промени в норм. уредба след 2012 г. - ЗРА

Търговия и превоз (първа продажба, центрове за първа продажба, декларации за произход, превоз)

- Центровете за първа продажба на продукти от риболов/ регистрирани купувачи - юридически лица и еднолични търговци - с валидно удостоверение за регистрация по Закона за храните и регистрацията в ИАРА.
- Документи свързани с търговията:
 - декларация за произход (при доставяне на продукти от риболов/ аквакултури като суровина за препработка; при първа продажба на заведения за обществено хранене и в търговската мрежа);
 - ветеринарномедицинско свидетелство (при продажба на жива риба/ продукти от аквакултури);
 - ветеринарномедицински сертификат (при внос на продукти);
 - търговски и платежни документи (в случаите на първа продажба в заведения за обществено хранене и в търговската мрежа).

Ключови институции и отговорности

Нормативна уредба - Закон за водите

Регламентира ключови въпроси касаещи средата, която обитават есетровите риби, (намаляване на замърсяването на водите; опазване на повърхностните води и водите на Черно море), а така също и ползването на водни ресурси за отглеждането на есетрите като аквакултура.

Въвежда понятието “зона за защита на водите”

- зони за опазване на “стопански ценни” видове риби” (икономически аспект)
- "защитените територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване“

Промени - Изисквания разрешителните за водоползване да се преразглеждат относно съответствието с целите за опазване на околната среда

Ключови институции и отговорности

Закон за опазване на околната среда

Цели на ЗООС имат отношение към есетровите риби, доколкото те са част от биоразнообразието на страната, което от своя страна, наред с водите - местообитание за есетрите, представляват важен компонент на околната среда.

Регламентира основните принципи, на които се корени опазването на околната среда, както и в определянето на държавната политика и органите за управление в тази насока.

Промени - Допълнителни разпоредби касаещи преценката за изготвяне на ОВОС за инвестиционни намерения (пр. обекти за аквакултура) и обхват на информацията, която следва да се представи.

Ключови институции и отговорности

Нормативна уредба - други закони

Закон за ветеринарномедицинската дейност

Роля на официалните ветеринарни лекари в чиито правомощия влизат:

- контрол по здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и при получаване и обезвреждане на странични животински продукти;
- ветеринарно-санитарен контрол;
- граничен ветеринарномедицински контрол;
- контрол по безопасност на фуражи, фуражни добавки и премикси.

Закон за храните

Закон за българската агенция по безопасност на храните

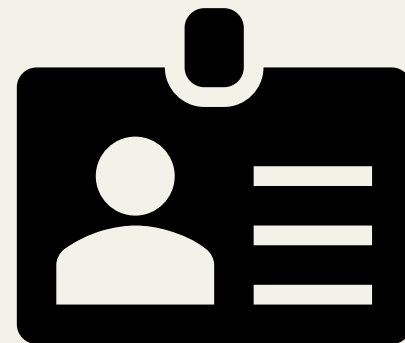
Закон за митниците - вноса, износа и транзита на есетрови екземпляри и продукти от тях (CITES)

Ключови институции и отговорности

Оценка на нормативната уредба от ангажираните в прилагането ѝ

- Като цяло участвалите в анкетата не виждат пречки/ пропуски в сега действащото законодателство.
- Отговорите насочват към необходимостта от подобряване на правоприлагането.

Ключови институции и отговорности

Възможности за подобряване на нормативната уредба

**Нормативната уредба е добре развита и
допринася за опазване на есетровите риби.**

Опазване на есетрите

Няма конкретни препоръки

Контрол на стопанския и спортния риболов

По-детайлно описване на отговорностите на
РИОСВ по осъществяване на контрол (напр.
проверката на риболовните кораби, проверка на
дневниците за улов и др.)

Производство на есетрова аквакултура

Няма конкретни препоръки

Ключови институции и отговорности

Възможности за подобряване на нормативната уредба

Търговия, транспорт, преработка

В ЗРА, вписване на документалните изисквания по Регламент 338/97 за доказване на произхода:

- при доставка на продукти от аквакултура като суровина за преработка или жива риба;
- при доставянето, предлагането и продажбата на риба и други водни организми в заведения за обществено хранене и в търговската мрежа;
- при превоза.

Прецизиране на правомощията на служителите на БАБХ по отношение контрола на живата риба.

Ключови институции и отговорности

Възможности за подобряване на нормативната уредба

Търговия, транспорт, преработка ЗВМД

Задълженията на официалните ветеринарни лекари на ГИП да включат контрол върху документните изисквания за контрол на видове включени в приложенията на CITES.

Закон за храните

- Конкретизиране на изискванията за етикетиране на храни от видове по Регламент 338/97 – в чл. 10
- Включване на документите по Регламент 338/97 в обхвата на официалния контрол върху храните.
- Регламентиране на контрола върху търговията с храни продавани по интернет.

WWF IN SHORT

+100

WWF is in over
100 countries, on
5 continents

+5,000

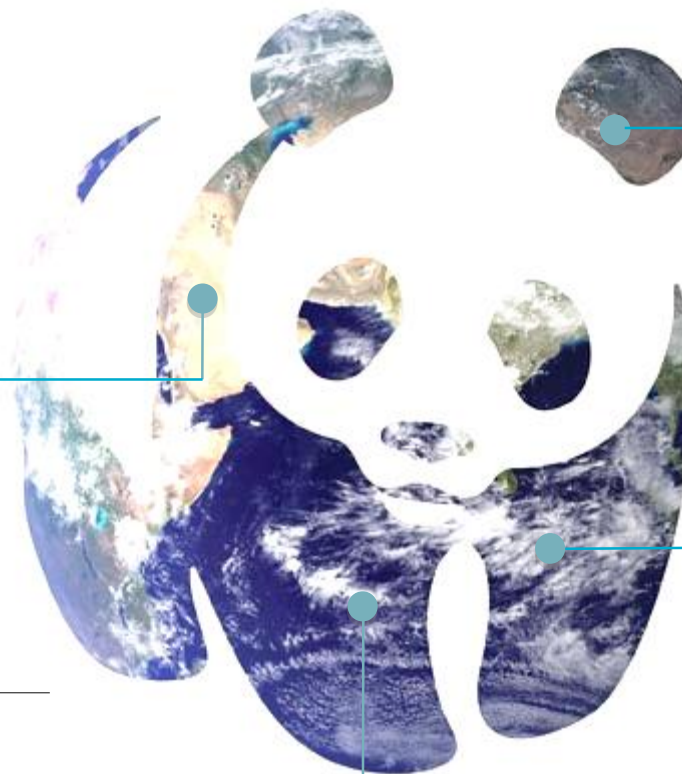
WWF has over
5,000 staff
worldwide

1961

WWF was founded
In 1961

+5M

WWF has over
5 million supporters

Благодаря за
вниманието!

www.danube-sturgeons.org